

НАСИЛЬНИЦЬКА КОЛЕКТИВІЗАЦІЯ ЯК БАЗОВИЙ ЧИННИК ГОЛОДОМОРУ 1932-1933 РР.

Після проголошення незалежності України найнагальнішою потребою є ознайомлення небайдужого громадського загалу з фактами вітчизняної історії, котрі містять у собі заряд духовності, формують патріотичну свідомість, вчать зразкам служіння батьківщині, народові. Нинішнє покоління мусить знати правдиву історію, шанувати пам'ять про своїх прашчурів.

Трагічною сторінкою в історії України є голодомор 1932-1933 рр. У травні 2003 р. Верховна Рада України в офіційному зверненні до народу визнала голодомор 1932-1933 рр. актом геноциду. Загальновідомим є той факт, що цей голод був спричинений примусовою колективізацією, нереальними планами хлібозаготівель, політикою розкуркулення та відвертим терором проти сільського населення в Україні.

Насильницька колективізація стала катастрофою для продуктивності аграрного сектору. Головна мета насильницької колективізації полягала в тому, щоб створювати колгоспи замість окремих селянських господарств, це в свою чергу сприяло б швидкому втіленню планів хлібозаготівель. Слід відзначити, що ніхто із прихильників ідеї насильницької колективізації навіть не думав про ті фатальні наслідки, які в подальшому матиме цей процес для українського селянства. Масове розкуркулення позбавило селян засобів існування, призвело до масової безпритульності, в тому числі і «куркульських дітей» та голодомору.

Механізм втілення голодомору було апробовано протягом 1928-1929 рр., це стало справжньою українською трагедією. Серед головних причин, що призвели до голоду, особливо слід відзначити: насильницьку колективізацію, завищені плани хлібозаготівлі, розкуркулення, масові репресії. Тільки за період здійснення насильницької колективізації поголів'я худоби в Україні скоротилося вдвічі. Протягом зими 1933 р. тільки у східних районах України кількість худоби зменшилося на 75 %. Загалом від колективізації постраждало кожне селянське господарство в Україні. Найбільше постраждали від голодомору: Полтавська, Харківська, Сумська, Київська, Черкаська та Житомирська області. Саме на них припадає 52,8 % загиблих [3]. Загалом рівень смертності в цих областях перевищував середній рівень у 8-9 разів. У Вінницькій, Дніпропетровській та Одеській областях рівень смертності перевищував середній у 5-6 разів, на Донбасі – у 3-4 рази [3]. У цілому голодомор охопив майже всю територію сучасної України. Схожою ситуація була і у тих районах Кубані, Північного Кавказу та Поволжя, де також проживали українці.

Під час голодомору 1932-1933 рр. за різними даними загинуло від 10 до 14 мільйонів людей. Тільки за період з квітня 1932 по листопад 1933 рр., за 17 місяців, тобто приблизно за 500 днів коли в Україні був пік голоду щогодинно вмирили – 1 тис. чол., майже 25 тис. – щодня [1]. З метою успішного втілення насильницької колективізації радянська влада створила величезний комплекс репресивно-каральних заходів, які застосовувалися по відношенню до українського селянства. Здебільшого у селян конфісковували майно, проводили арешти, за більш активний супротив владі передбачався розстріл. Безумовно, що такі дії влади були незаконними по відношенню до селян тому, що вони не скоювали злочинів. Якщо упродовж 1930-1931 рр. у селян в основному конфісковували майно, виселяли за межі села, то вже у 1932-1933 рр. почастішали випадки розстрілів людей представниками влади. Варто зазначити, що серед жертв голодомору були не лише селяни, а й голови сільських рад та керівники колгоспів. Так наприклад, упродовж листопада 1932 р. органами ДПУ було заарештовано 340 голів колгоспів, 750 членів правління та 195 інших працівників [2]. У січні 1933 р. з 419 засуджених осіб по 122 районах України 20 було розстріляно. Жахливою сторінкою голодомору є факти масового людодійства. Упродовж весни 1933 р. лише у 16 районах Київської області було встановлено 123 випадки людодійства і труподійства [4].

Підводячи підсумок слід підкреслити, що сучасному суспільству треба пам'ятати як героїчне так і трагічне минуле свого народу. Достеменно невідомо скільки їх, наших з вами земляків-хліборобів були приречені на смерть в часи голодомору. Нелегко гортати чорну хроніку голодомору 1932-1933 рр., але без повної правди про минуле, якою б страшною вона не була б, не можливий процес оновлення та очищення, що відбувається сьогодні в Україні.

Список бібліографічних посилань

1. Веселова О.М. Голодомори в Україні / О.М. Веселова, В.І. Марочко, О.М. Мовчан.– К., 2000. – 273 с.
2. Конквест Р. Жнива скорботи: Радянська колективізація і голодомор / Р. Конквест. – К., - 1993. – 384 с.
3. Куліш А.Ф. Геноцид: Голодомор 1932-1933. Причини, жертви, злочинці. / А.Ф. Куліш. – Полтава., - 2000. – 88 с.
4. Колективізація і голод на Україні: 1929-1933. Збірник матеріалів і документів / АН України. Інститут історії України та ін.: Упоряд.: Г. М. Михайличенко, Є. П. Шаталіна; Відп. ред.: Кульчицький С. В. - Київ: Наукова думка, 1992. - 736 с. - Додатки: 643-733 с.